

τῆς παραληγούσης ἐν 55.3 *ραδίως*. Ἄλλαι παρατηρήσεις: Α. καθαρῶς ὀρθογραφικὸν λάθος ἐν, 154.12 *ριτίνῃ* ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *ρητίνῃ* (ὁ ἐκδότης τονίζει ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ ὅτι τὴν ὀρθογραφίαν τὴν ἐνηρμόνισε πρὸς τοὺς σήμερον ἰσχύοντας κανόνας). Β. Ὁ χωρισμὸς τῶν συλλαβῶν εἶναι ἀμειπτος κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν παλαιότερων ἐκδόσεων καὶ ἔξω τῶν σημερινῶν νεωτερισμῶν. Ὁ χωρισμὸς ἐν 157.11/12 *καθ' -έκαστα* εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου πλημμελὴς ἀντὶ τοῦ *κα-θέκαστα*. Τώρα, τὸ πνεῦμα τοῦ **ΗΕΚΑΣΤΑ**, δηλαδὴ τὸ Η, ἐνῶ εἶναι ἀδιαχώριστον ἀπὸ τὸ Ε, ἀποσπᾶται. Αἱ παλαιαὶ γραμματικαὶ δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἀπόσπασιν τῆς δασύτητος τοῦ φωνήεντος. Γ. Εἰς τὴν φράσιν 56.21 *αἱ μυῖαι τραχεῖα ἔχουσαι τὰ πτερὰ πλῆττουσι τὸν ἀέρα καὶ ἠχοῦσι, σταθεῖσαι δὲ οὐ'* καὶ εἰς τὸν app. crit.: 21 *τραχεῖαι Ο*, corr. exi: Νομίζω, ἄνευ ἀνάγκης ἐγένετο ἡ διόρθωσις παρὰ τὸ ἐξεζητημένον τῆς ἐκφράσεως (ἀντὶ τοῦ *αἱ μυῖαι τραχεῖαι πτερυγίζουσαι*..). Ἄν ἡ τραχύτης ἀπεδίετο εἰς τὰ πτερὰ θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο ὁ τύπος *τραχεῖα πτερὰ'* ἀλλὰ καὶ πάλιν τὰ πτερὰ τῆς μυῖας δύσκολον εἶναι νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς τραχεῖα, ἀνώμαλα. Εἰς τὴν πρότασιν 157.33 ἕως 158.2 *Τοῦ δὲ ἐνδεχομένου εἰς τρία διαιρουμένου τὸ μὲν λέγεται ἐπὶ τὸ πολὺ... τὸ δὲ ὡς ἐπ' ἔλαττον... τὸ δὲ ἐπίσης*, ἡ τελευταία λέξις πρέπει νὰ γραφῆ ἀναλελυμένως *ἐπ' ἴσης*, διότι ἡ ἔννοια δὲν εἶναι ἐπιρρηματικὴ, ὅτε καὶ μόνον συνηθίζεται ἡ μονολεκτικὴ μορφή. Εἰς τὴν φράσιν 165.15 *ἴν' εἰ τισὶ μὲν ὁ κανὼν τῆς ἐγκλίσεως τοῦ τόνου ἐπιβάλλει τὴν γραφὴν εἴ τισι*, ὅπως ὀρθῶς ἐφαρμόζεται ὀλίγον περαιτέρω ἐν σελ. 164.1 *οὔτε δαίμων τίς ἐστιν*. Ὡς βλέπει τις, αἱ παρατηρήσεις αὗται εἶναι λίαν ἐπουσιώδεις, γράφονται δὲ ἀπλῶς διὰ τὴν τιμὴν τῆς κριτικῆς. Ἐὰν ὑπῆρχον οὐσιώδη σφάλματα, αἱ παρατηρήσεις αὗται δὲν θὰ ἠξιοῦντο μνείας.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Saúl A. Tovar, *Biografía de la Lengua Griega sus 3000 años de continuidad*, Ἔκδ. Centro de Estudios Bizantinos y Neohelénicos Fotios Malleros, Facultad de Filosofía y Humanidades, Universidad de Chile.

Ὁ συγγραφεὺς, Ἀργεντινὸς καθηγητὴς καὶ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀργεντινῆς Ἑταιρείας τῆς Φιλοσοφίας, βασιζόμενος εἰς πολυμερῆ μὲν μορφῶν κτηθεῖσαν εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὰ δύο Ἑλληνικὰ Πανεπιστήμια καὶ τὸ Harvard, ἠσχολήθη εἰς μακροετῆ ἔρευναν τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἀφορμὴν διὰ τὴν ἔρευνάν του ἔλαβεν ἐκ τῶν ἐργασιῶν συνεδρίου τινὸς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐν Ἀμερικῇ τὸ 1980.

Ἡ ἔρευνά του ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοὺς μεγάλους φιλολόγους καὶ γραμματικούς τῆς Ἑλληνιστικῆς περιόδου. Περνᾷ εἰς τῆς Βυζαντινῆς περιόδου τοὺς συγγραφεῖς, ποιητὰς, σχολιαστὰς, νομικοὺς, γνωμολόγους, γραμματικούς, Πατέρας καὶ τοὺς λογίους κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς. Προχωρεῖ εἰς τὴν Μεταβυζαντινὴν περίοδον 1453-1821 καὶ τοὺς συγγραφεῖς αὐτῆς καὶ σημειώνει ἰδιαιτέρως τὴν διαπίστωσιν ὅτι παρὰ τὴν κατοχὴν μεγάλου μέρους τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Τούρκων ὑπῆρχον πολλὰ μέρη καὶ νῆσοι Ἐνετο - ἢ Φραγκοκρατούμενα καθὼς καὶ ἄλλα εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἰδίως ἡ Ἐνετία καὶ ἡ Μολδοβλαχία, ὅπου ἐκαλλιεργοῦντο ἀδιακόπως τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ἐξεδίδοντο βιβλία καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἢ Ἑλληνικῆς γλῶσσης ἡτο ζῶσα. Πέραν δὲ τούτου ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ οἱ Ἑλληνες συγγραφεῖς καθωδήγουν καὶ εἰς τὴν Δύσιν ὅλας τὰς ἀξιολόγους προσωπικότητας τῆς δυτικῆς θρησκευτικῆς

διανοήσεως και παιδείας από του 'Ιερωνύμου μέχρι Θωμά 'Ακινάτου. Μετά δε τὸ 1204 και τὴν διάδοσιν τῆς 'Ελλ. γλώσσης εἰς τὴν Δύσιν ἡ 'Ελληνική ἐπίδρασις ὑπεκίνησε τὰς ἀναγεννητικὰς προσπαθείας ἤδη ἀπὸ τοῦ Πετράρχου διὰ τοῦ Μαν. Χρυσολωρᾶ, Κυριακοῦ 'Αγκωνάτου, Γαζῆ, Βησσαρίωνος, Πλήθωνος, Βάλλα και Καπνίωνος. 'Ακόμη και εἰς τὴν 'Ιβηρικὴν χερσόνησον προωθήθησαν τότε αἱ 'Ελληνικαὶ σπουδαί.

'Ο συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι μέχρι τοῦ 1453 εἰς τὴν Δύσιν ἡ χρῆσις τῆς 'Ελληνικῆς ἐγένετο χωρὶς διάκρισιν 'Αρχαίας και Νέας 'Ελληνικῆς μέχρι και τῶν ἐκδόσεων τοῦ Μανουτίου. "Ἐπειτα ὁ 'Ολλανδὸς 'Ερασμος διδασχθεὶς τὴν 'Ελληνικὴν εἰς Παρισίους ἀπὸ τὸν Γ. 'Ερμόνυμον, κυρίως ὁμως αὐτοδίδακτος ὦν και τυχὼν προστασίας ἀπὸ τὸν 'Ιανὸν Λάσκαριν και τὸν Μουσοῦρον, ἐγένετο καθηγητὴς τῆς 'Ελληνικῆς εἰς τὸ Cambridge. 'Εκεῖ διαπορῶν διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς προφορᾶς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων β, γ, δ, θ, χ και τῶν διφθόγγων ἀνέπτυξε τὴν θεωρίαν ὅτι οἱ "Ἕλληνες ὡς συγγενεῖς τῶν Ρωμαίων θὰ ἐπρόφερον ἀσφαλῶς κατὰ παρόμοιον μὲ ἐκείνους τρόπον. 'Ἡ ἀλλαγὴ ἐγινε, ἐσκέφθη, μὲ τὴν πῶσιν τῆς Κ/πόλεως, ἐξ ἐπιδράσεως τῆς Τουρκικῆς γλώσσης εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀλλοιωθῇ ἡ 'Ελληνικὴ προφορὰ τῶν ἀρχαίων 'Ελλήνων. Διὸ και προέβη εἰς αὐτόβουλον ἐρμηνείαν τῆς προφορᾶς τῆς διὰ νὰ προσαρμόζεται πρὸς τὴν 'Αγγλικὴν προφορὰν. 'Ἐντεῦθεν προέκυψε διαμάχη πρὸς τοὺς ἀκολουθοῦντας τὴν παραδοσιακὴν προφορὰν τῶν Βυζαντινῶν λογίων ξένους φιλόλογους, ὦν προεξήρχεν ὁ Γερμανὸς Καπνίων. 'Ἡ παραδοσιακὴ προφορὰ ἀπεκαλεῖτο *Reuchliniana* ἔναντι τῆς *Erasmiana*. 'Ἡ ἔρις συνεχίσθη ἔντονος και διαρκῆς κατὰ τὸν 15. 16. 17. 18. και 19. αἰ. μὲ ἐκδόσεις ἀντιστοίχους, τὸ βιβλίον δὲ τοῦτο τοῦ Τοναγ ἐκπροσωπεῖ τὴν συνέχειαν τῆς διαμάχης εἰς τὸν 20. αἰῶνα. Μετ' ἀκαμάτου ζήλου ὁ συγγραφεὺς μελετᾷ τὰς ἀπειραρίθμους ἐκδόσεις ἀναριθμητῶν βιβλίων και μνημονεύει τὰ ἐπιχειρήματα τῶν. Τὰ ἐπιχειρήματα τῶν 'Ερασμιακῶν εἶναι ὀλίγα μαρτύρια ἀβέβαια, μᾶλλον παρερμηνεῖαι. 'Ἐνῶ τὰ πειστήρια τῆς ἀναλλοιώτου ἀνὰ τὸν χρόνον προφορᾶς εἶναι ἀπειράριθμα, συγκεντρωθέντα ἐπιμελῶς ὑπὸ σοφῶν 'Ελληνιστῶν διὰ τῶν αἰῶνων, προέρχονται δὲ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, τοὺς γραμματικούς, τὰς ἐπιγραφάς, τὰ νομίματα ἀπὸ μεταφορὰν ἑλληνικῶν λέξεων εἰς λατινικὴν, ἑβραϊκὴν, συριακὴν, κοπιτικὴν, ἀραβικὴν και εἰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Εἰς τὰ πειστήρια αὐτὰ ὁ Τοναγ προσάγει και ἔν ἐκ τῆς ἱερογλυφικῆς ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τῆς Ροζέττας, ἔνθα τὸ αἰ τῆς λέξεως Πτολεμαῖος ἀποδίδεται διὰ τοῦ ἰδίου συμβόλου πρὸς τὸ ε τῆς Κλεοπάτρας.

'Ο συγγραφεὺς σημειώνει ὅτι εἰς τὴν καθαρῶς φιλολογικὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν συνεδυσάσθησαν σὺν τῷ χρόνῳ λόγῳ τῶν ἀντιθέσεων και σκοπιμότητες πολιτικά, θρησκευτικά και ἔθνολογικά, μὲ τὴν ἀμφισβήτησιν δὲ τῆς γνησιότητος τῆς γλώσσης συνεδυσάσθη ἡ ἀμφισβήτησις και τῆς φυλετικῆς γνησιότητος, ὅπου ὁ φορεὺς τοῦ 'Ελληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἡ γλῶσσα, κατηγορήθη ὡς ἀλλοιωθεῖσα. Οἱ γνήσιοι "Ἕλληνες και ἡ γλῶσσά των εἶναι ἤδη νεκροί. (Αὐτὸ ἐνθυμίζει τὴν ὑπὸ 'Ελλήνων σύγχρονον κηδείαν τῆς καθαρουόσης τοῦ 1976). Μόνοι γνήσιοι κληρονόμοι εἶναι ἡ ἀπεδεδειγμένως καθαρὰ ἀρία φυλὴ τῶν Γερμανῶν, διὸ και ἡ Γερμανία ἐκηρύχθη τὸν 18 αἰ. *das Neue Athen* (ταῦτα και ὁ "Ἐγελος). Εἰς τινὰ φάσιν ἐπροτάθη και ἡ κατάργησις τῶν τόνων και τῶν πνευμάτων και ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τονισμοῦ κατὰ τὴν Λατινικὴν προσωδίαν (ἀνθρώπος, χῶλος ἀντὶ χωλός, πέγαι ἀντὶ πηγαί, 'Αχιλλεὺς, 'Οδύσσευς). Και ὁ πολιτισμὸς τῶν Νεοελλήνων και ἡ γλῶσσά των εἶναι νοθευμένα, οἱ δὲ Βυζαντινοὶ λόγοι τῆς 'Αναγεννήσεως οἱ φερόμενοι ὡς ζῶν πειστήριον τῆς γνησίας προφορᾶς, ὡς τὴν διετῆρει και ἡ συνεχῶς ζῶσα 'Εκκλησία, κατηγοροῦντο χλευαστικῶς ὡς *Graeculi*, *Graecanici*, *Semibarbari*, *Graecoturcae*, *Romano hellenistae*.

Εἰς τὰς ὑπόπτους ὅμως αὐτὰς ἐπεκτάσεις ἀντεπεξῆλθον πολλοὶ ξένοι Ἑλληνισταὶ πολλῶν χωρῶν καὶ δὴ καὶ ὁ J. Pickering τοῦ Harvard καὶ ὁ J. Foster τοῦ Cambridge Ἀγγλίας (1820), ὁ ὁποῖος κατήγγειλε τὴν ὑπαρξίν διεθνούς συκοφαντικῆς ἐπιχειρήσεως κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ συγγραφεὺς ἐκ τῆς συγκεντρώσεως ὄλων τῶν στοιχείων τούτων διεμόρφωσε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἀρχαία προφορὰ τῆς γλώσσης παρέμεινε ἀλώβητος, ἡ αὐτὴ μέχρι σήμερον ἐν τῇ πολυμορφίᾳ τῆς τῆ διαλεκτικῆς. Ὅτι ἡ ἀμφισβήτησις τοῦ Ἑράσμου ὑπῆρξεν ἄνευ ἐρείσματος ἐπιστημονικοῦ καὶ ἀντίθετος πρὸς τὰ ὑπάρχοντα ἀκλόνητα μαρτύρια τῆς ταυτότητος καὶ ὅτι αἱ ἐκ προκαταλήψεων ἀναπιυχθεῖσαι παραμορφώσεις τῆς προφορᾶς διαστρεβλώνουν τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν. Τὰ συμπεράσματα τοῦ συγγραφέως δύνανται νὰ συνοψισθοῦν εἰς τὰ ἐξῆς σημεῖα.

1. Αἱ σλαβικαὶ ἐπιδρομαὶ (Fallmerayer) ὑπῆρξαν ἐπιχειρήσεις στρατιωτικαὶ προσκαίρου χαρακτήρος χωρὶς ἐπιδράσεις. Τὸ ἀντίθετον θὰ ἐσήμαινε ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἠλλοίωσαν ἐπίσης τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῶν Ἰνδῶν καὶ Πακιστανῶν (Telfy, Οὐγγρος φιλόλογος). Οὕτε τῶν Φράγκων ἡ κυριαρχία ἠλλοίωσε τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ Τουρκικὴ κυριαρχία οὐδεμίαν ἐπίδρασιν ἔσχε λόγῳ διαφορᾶς θρησκευτικῆς. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐδέχθη 30 λέξεις γαστρονομικὰς ἐκ τῆς Τουρκικῆς, ἐνῶ ἡ Ἰσπανικὴ 2000 λέξεις ἀραβικῆς. Τούναντίον ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα ὑπέστη τεραστίαν ἐπίδρασιν παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς δεχθεῖσα τεράστιον πλουτισμὸν Ἑλληνικῶν λέξεων ἰδίᾳ φύσεως ἐπιστημονικῆς. Ἄλλως τε ἡ γλῶσσα τῶν Τούρκων εἰς τὴν διπλωματίαν καὶ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις ἦτο ἡ Ἑλληνικὴ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ τῶν Ἑλλήνων Φαναριωτῶν. Ἐξ ἄλλου ἡ Ἑλλάς εἶχε πλεῖστα μέρη μὴ Τουρκοκρατούμενα, διαρκῶς δὲ ἐξεδηλοῦντο ἐπαναστάσεις καὶ κινήματα ἐξεγέρσεως. Εἰς δὲ τὸ Ἐξωτερικόν, ἰδίᾳ Βενετιαν καὶ Μολδοβλαχίαν αἱ ἐκδόσεις ἦσαν συνεχεῖς, ὁ δὲ Παπαδόπουλος - Βρεττὸς ἀναφέρει 350 φιλόλογους ἐκδότας βιβλίων κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, δεῖγμα τῆς συνεχοῦς χρήσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

2. Ὅς εἶχε παρατηρήσει καὶ ὁ Ἀποστολίδης Σοφοκλῆς τοῦ Harvard ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀρχαία καὶ νέα ἐλαχίστην ἔχει διαφορὰν. Παρατηρεῖ ὁ Τοναγ: Ἡ σχέσις τῆς γλώσσης τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Σεφέρη εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν μεταξὺ Shakespeare καὶ Faulkner ἢ μεταξὺ Cervantes καὶ Borges. Ἡ δολία κατασυκοφάντησις ἔχει διάφορα στάδια. Ὁ Ἑράσμος διέσπασε καὶ διεχώρισε τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ τὸν δι' αὐτῆς φερόμενον πολιτισμὸν ἀπὸ τὰ ἐπικρατοῦντα κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν μετὰ τὸ 1453 Ἑλληνικά, ὡς ταῦτα ἀντεπροσωπεύοντο ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας μεγάλους λογίους ἐν Ἰταλίᾳ. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἐπροχώρησαν ἀναμείξαντες ἱστορικὰ καὶ γλωσσολογικὰ ἐπιχειρήματα. Ἡ παλαιὰ γλῶσσα εἶναι νεκρὰ καὶ ἡ παρούσα ἀλλοιωθεῖσα δὲν δύναται νὰ ἐρμηνεύσῃ ὀρθῶς τὴν νεκρὰν Ἑλλάδα. Θὰ τὴν ἐρμηνεύσῃ ὀρθῶς κάποιος παλαιὸς συγγενῆς τῆς ἔχων γνησίαν ἀρίαν προέλευσιν, λ.χ. οἱ Γερμανοὶ (Ἐγγελοσ, Νίτσε, Χάϊδεγγερ). Ἀγνοοῦν τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ συκοφαντοῦν ὅτι παρέφθειρε τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, ἐνῶ ἤδη ἔχει ἀποδειχθῆ ὅτι χωρὶς τὸ Βυζάντιον θὰ εἶχαν ἐξαφανισθῆ οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς καὶ χωρὶς τοὺς Βυζαντινοὺς λογίους τῆς Ἀναγεννήσεως ἢ Ἀρχαιότητος θὰ μᾶς ἔμενε ἄγνωστος.

Καὶ 3. Οἱ ἀμφισβητοῦντες τὴν ταυτότητα τοῦ Ἑλλ. πολιτισμοῦ καὶ τοῦ φορέως αὐτῆς, δηλ. τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀπὸ τοὺς γνησίους κληρονόμους τῆς λόγῳ τοῦ 1453, λησμονοῦν ὅτι χωρὶς τὴν παρουσίαν τῶν Βυζαντινῶν λογίων εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν κανεὶς νεωτερισμὸς δὲν θὰ ἐπῆρχετο εἰς τὴν Εὐρώπην.

Τὸν 19 αἰ. μὲ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλήμαν καὶ τὴν μετάθεσιν τοῦ κόσμου τοῦ Ὀμήρου ἀπὸ τοῦ μυθικοῦ εἰς τὸν ἱστορικὸν κόσμον ἐπῆλθεν εἰς τὴν Εὐρώπην

μεταστροφή τις εις την παλαιάν ἀμφισβήτησιν, ὅμως ἡ Ἑλληνικὴ προφορὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται διαστροφήν Ἑρασμαϊκὴν.

Ὁ Ἀργεντινὸς σοφὸς διηρέυνησε τὴν ἐξέλιξιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διαχρονικῶς μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, ἐπιμονῆς καὶ εὐσυνειδησίας καθ' ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς. Ἀνέλυσε πάσας τὰς ἀμφισβητήσεις καὶ προσεκόμισε τὰ ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ὑπὸ ἐκλεκτῶν ἐρευνητῶν συγκομισθέντα ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα διὰ νὰ διευκολύνη τὴν συναγωγὴν ἀσφαλῶς συμπεράσματος. Ἐξετέλεσε τὴν ἔρευναν μὲ πλήρη ἀντικειμενικότητα καὶ ἀμεροληψίαν. Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες γνωρίζομεν, ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἔθνικοῦ μας ἱστορικοῦ Κ. Παπαρρηγοπούλου τὸ ἔργον, τὴν ἀπόλυτον πνευματικὴν καὶ γλωσσικὴν μας ἐνότητα καὶ ταύτισιν πρὸς τοὺς ἀρχαίους προγόνους μας καὶ τὴν ἀδιάκοπον πνευματικὴν μας συνέχειαν διὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πνευματικοῦ μας βίου. Γνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι καὶ ἡ γλῶσσα μας ἔμεινεν ἡ ἴδια διὰ μέσου τῶν αἰῶνων διὰ τῆς συνεχοῦς καὶ ἀδιακόπου χρήσεως καὶ τῆς παιδείας μας. Εἴμεθα ὅμως εὐγνώμονες, ὅτι αὐτὸ τὸ ἐπικυρῶνει διὰ τοὺς ἐκ τῶν ξένων ἀμφιβάλλοντας καὶ ἕνας ξένος σοφὸς πλουσιωτάτης μορφώσεως, ὃς πολλῶν λαῶν, παλαιῶν καὶ νέων, εἶδε λογοτεχνίας καὶ πολιτισμὸν ἔγνων.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Åke Åredal, *Myth as a Paradigmatic Model for interpretation of Modern Managements*. Department of Business Administration University of Stockholm 1989, σελ. 16.

Ἡ μικρὰ αὐτὴ ἐξ ὑπερβορείου χώρας ἀκαδημαϊκὴ μελέτη ἔρχεται νὰ μᾶς ὑποδείξῃ τὴν ἀξίαν τῶν μύθων τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος διὰ τὴν κατανόησιν καὶ ἐρμηνείαν φαινομένων τῆς ὀργανώσεως τῆς σημερινῆς τεχνικοποιημένης γενεᾶς. Εἰδικώτερον ὁ Συγγραφεὺς παρατηρεῖ καὶ ἀναλύει τὸ περιεχόμενον καὶ τὰς μεθόδους καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἐνεργειῶν τῶν Ἐπιτροπῶν κοινωνικοῦ ἐλέγχου γενικῶς, καὶ ἰδιαίτερος μᾶς Ἐπιτροπῆς ἐποπτείας καὶ ἐλέγχου τῆς Σουηδικῆς ἐπαγγελματικῆς ὀργανώσεως τῶν Ὀδοντιάτρων. Ἡ ἀνάλυσις τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν κειμένων τῆς Ἐπιτροπῆς (προδιαγραφαὶ τῆς ὀργανώσεως, ὑποχρεώσεις, προθεσμῖαι, δικαιολογητικά, περιορισμοὶ κλπ.) καταδεικνύει πόσον ὁ ἀφανὴς αὐτὸς κοινωνικὸς ἔλεγχος διὰ τῶν Ἐπιτροπῶν ὠθεῖ τὸ ὀδοντιατρικὸν Σῶμα τῆς Χώρας εἰς καταναγκαστικὴν ὁμοιομορφίαν ἐπαγγελματικῆς δραστηριότητος, εἰς μετριότητα ἀποδόσεως καὶ ἰσοπέδωσιν εἰσοδημάτων. Δηλαδή ἀποθέωσις τοῦ πνεύματος τῆς ιδεώδους μετριότητος μὲ τὴν ἰδεολογίαν τῆς οὐτοπικῆς ἰσότητος καὶ κυριαρχίαν τῆς γραφειοκρατίας.

Ὁ Συγγραφεὺς, πιστεύων ὅτι οἱ μῦθοι ἔχουν βαθεῖαν συμβολικὴν σημασίαν διὰ τὴν σύλληψιν ἀποκρύφων διεργασιῶν καὶ σχέσεων, οἵτι ἐνυπάρχουν καὶ εἰς τὰς σημερινὰς ὀργανώσεις, ἀνεζήτησε τὴν ἐρμηνευτικὴν θεωρίαν τῆς interpretation. Αὐτὴ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν ἀρχαῖον μῦθον τοῦ Θησέως, ὅπου ἐνετόπισε τὸ φαινόμενον τοῦ Προκρούστου. Ὁ ληστής αὐτός, ἢ κοινωνικὸς στοχαστής, εἶχε συλλάβει τὴν θεωρίαν τῆς γενικῆς καὶ ἀπολύτου ἰσότητος τῶν πολιτῶν ὅχι μόνον εἰς τὴν μὀρφωσιν καὶ τὸν πλοῦτον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μέγεθος τοῦ σώματος. Καὶ ἡ κλίνη τοῦ Προκρούστου ἦτο τὸ πεδῖον ὅπου πρακτικῶς ἐπραγματοποιεῖτο ἡ ἐξίσωσις τῶν σωμάτων. Σήμερα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ Σουηδικὸν σύστημα ὑγείας σκέπτονται μὲ τὴν νοοτροπίαν τοῦ Προκρούστου, διὸ καὶ οἱ